

UNIVERZITA PARDUBICE

Fakulta ekonomicko-správní

Ústav veřejné správy a práva

PŘEZKOUMÁNÍ ROZHODNUTÍ VYDANÝCH VE SPRÁVNÍM ŘÍZENÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Ondřej Kružík

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Josef Sedláček

UNIVERSITY OF PARDUBICE

Fakulty of Economics and Administration

Institute of Public Administration and Law

CHECK OF DECISION IN ADMINISTRATIVE CONTROL

BACHELOR PAPER

AUTHOR: Ondřej Kružík

SUPERVISOR: Mgr. Josef Sedláček

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem použil v práci, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci se vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č.121/2000 Sb., autorský zákon, zejména skutečnosti, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím že pokud dojde k užití této práce mnou nebo poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice

V Pardubicích dne .....

.....

Ondřej Kružík

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval všem kteří mi s prací pomohli a poskytli mi cenné informace. Zejména děkuji vedoucímu své bakalářské práce magistru Josefu Sedláčkovi za cenné rady a informace, jež přispěly orientaci v problematice.

Souhrn

Jednou ze základních činností státních orgánů je výkon státní správy, který je regulován normami správního práva. Souhrn různých postupů a procesů při uskutečňování správní činnosti představuje správní řízení. V první kapitole je stručně vymezen pojem správního rozhodnutí. Další kapitoly jsou pak věnovány přezkoumávání rozhodnutí vydaných ve správním řízení. Práce je zaměřena na charakteristiku opravných prostředků, které lze použít při výkonu veřejné správy.

Summary

One of the basic state agencies is performance of state administration. It is regulated with norms of administrative law. Summary of different actions and procedures at realization of administrative activity is administrative control. In first section is defined administrative decision. In next sections is written check of decision in administrative control. The work is focus on characterization remedies. This remedies is possible use at performance of public administration.

Obsah

Úvod	10
1 Rozhodnutí ve správním řízení	11
1.1 Správní řízení	11
1.1.1 Přezkoumatelnost rozhodnutí ve orgánů veřejné správy	12
1.1.2 Zákon č. 500/2004 správní řád	13
1.1.3 Subjekty správního řízení	14
1.2 Správní rozhodnutí	14
1.2.1 Platnost	16
1.2.2 Účinnost	17
1.2.3 Právní moc	17
1.2.4 Vykonatelnost	17
1.2.5 Lhůty pro rozhodnutí	18
2 Přezkoumání rozhodnutí ve správním řízení	19
2.1 Opravné principy	20
2.2 Řádné opravné prostředky	21
2.3. Mimořádné opravné prostředky	26
3 Přezkoumání správních rozhodnutí soudem	32
3.1 Občanský soudní řád	32
3.2 Správní soudnictví	33
3.2.1 Příslušnost soudů	34
3.2.2 Pravomoc soudů ve správním řízení	34
3.2.3 Nejvyšší správní soud	34
3.2.4 Řízení ve správním soudnictví	37
3.2.5 Opravné prostředky proti rozhodnutím správních soudů	37
4 Ústavní soudnictví, veřejný ochránce práv a další možnosti	40
4.1 Ústavní soudnictví	40
4.2 Veřejný ochránce práv	43
4.3 Další možnosti	47
4.3.1 Kompetenční konflikty	48
4.3.2 Evropský soud pro lidská práva	48

Závěr	50
Seznam použité literatury	52

Úvod

Správní řízení je postup, v němž na základě stanovených předpisů vykonavatelé veřejné správy rozhodují o právech chráněných zájmech a povinnostech účastníků řízení. Účastníky správního řízení jsou fyzické osoby, právnické osoby a v určitých případech i stát. Účelem správního řízení je vydání správního rozhodnutí.

Vzhledem k tomu, že správní řízení je založeno na víceinstančním principu, nemusí být rozhodnutí konečné. Z tohoto důvodu je umožněno jeho přezkoumání. Účastníci nemusí s rozhodnutím souhlasit. Pokud se tak stane mohou využít opravných prostředků, jež jsou zakotveny ve správním řádu a umožňují přezkoumání daného rozhodnutí.

Výběr této práce ovlivnil zejména fakt, že v letošním roce nabyt účinnosti zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Vzhledem k tomu, že na dané téma neexistuje ucelená publikace, která by tuto problematiku charakterizovala, pojal jsem celou práci jako snahu o ucelený přehled možností přezkoumání rozhodnutí ve správním řízení. Protože jsem studentem fakulty ekonomicko – správní, myslím, že seznámit se blíže s možnostmi přezkoumání správního rozhodnutí mi může být přínosem pro budoucí zaměstnání, pokud bych se rozhodl pracovat v správním orgánu.

Cílem práce by měl být stručný přehled možností přezkoumání rozhodnutí vydaných ve správním řízení. Východiskem pro moji práci budou především zákony týkající se této problematiky. Po přečtení práce by měl čtenář získat alespoň základní přehled o tom jaké opravné prostředky nám zákony umožňují použít proti rozhodnutí vydaným ve správním řízení.

1 Rozhodnutí ve správním řízení

Jednou ze základních činností státních orgánů, je výkon státní správy.. Výkon státní správy je regulován normami správního práva. Správní řízení v nejširším slova smyslu znamená souhrn postupů a procesů při uskutečňování správní činnosti.

Správní řízení v užším pojetí lze chápat jen jako postup (proces) při rozhodovací činnosti správních orgánů, neboli řízení před správními orgány, v kterém se uskutečňuje aplikace hmotněprávních norem správního práva.

1.1 Správní řízení

Jestliže tématem mojí bakalářské práce je „Přezkoumání rozhodnutí vydaných ve správním řízení“, potom se musím alespoň krátce zmínit o správním řízení jako takovém a zároveň o určitých změnách, které nastaly dnem účinnosti zákona 500/2004 Sb., správní řád.

Pokud chceme co nejlépe charakterizovat či pochopit pojem správního řízení je možno vyjít z určité podobnosti správního řízení s občanským soudním řízení nebo též s trestním řízením. Společným rysem pro uvedená řízení je okolnost, že jak v občanském, tak v trestním a též ve správním řízení je rozhodováno o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. Cílem všech řízení je nejprve zjistit skutkový stav a na jeho základě spravedlivě rozhodnout.

Odlišnost správního řízení od ostatních zmíněných řízeních lze vidět v tom, že rozhodovací pravomoc nenáleží nezávislým soudům, nýbrž správním orgánům, jež jsou zpravidla součástí systému řízeného na základě vztahů nadřízenosti a podřízenosti.

Pojem správní řízení, lze nejlépe určit následujícím sdělením. Správní řízení je postup správních orgánů, jež je obecně upraven v zákoně č. 500/2004 Sb., o správním

řízení (správní řád) ve znění pozdějších předpisů. Dle tohoto řádu se jedná o postup správních úřadů a orgánů právnických osob veřejného práva, který směřuje k vydání správního aktu, případně též jiné formy správní činnosti, dotýkající se práv, právem chráněných zájmů nebo povinností fyzických a právnických osob. Předmětem správního řízení se pak rozumí rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech právnických a fyzických osob v oblasti výkonu veřejné správy.

1.1.1 Přezkoumatelnost rozhodnutí ve orgánech veřejné správy

Problematiku přezkoumatelnosti rozhodnutí orgánů veřejné správy upravuje především správní řád. V něm jsou uvedeny možnosti podání řádných či tzv. mimořádných opravných prostředků. K přezkoumání věci je pak příslušný buď instančně nejbližší vyšší orgán veřejné správy, či příslušný vedoucí ústředního orgánu státní správy, a nebo dokonce ten samý správní orgán, který přezkoumávané rozhodnutí vydal.

Přezkoumávat zákonnost rozhodnutí správních orgánů mohou, v rámci správního soudnictví soudy. Věcně příslušné jsou většinou (tj. nestanoví-li zákon jinak) krajské soudy, dále pak vrchní soudy (přezkoumávají až na výjimky rozhodnutí ústředních orgánů st. správy) a konečně i okresní soudy, které přezkoumávají rozhodnutí o přestupcích a v případech, kdy to stanoví zákon.

Další, kdo může přezkoumávat rozhodnutí orgánů veřejné správy jsou orgány zřízené na základě mezinárodních smluv, které jsou dle č. 10 Ústavy bezprostředně závazné, pokud byly ČR ratifikovány a vyhlášeny a Česká republika je jimi vázána. Ty pak přezkoumávají rozhodnutí z hlediska dodržování lidských práv a základních svobod. Jde zejména o Evropský soud pro lidská práva, se sídlem ve Štrasburgu, zřízené Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, sjednanou v Římě 4. 11. 1950.

Zvláštní právní úpravou jsou upraveny možnosti přezkoumání rozhodnutí vydaných v rámci vztahů nadřízenosti a podřízenosti ve vztahu k osobám, které jsou v tzv. služebním poměru k příslušnému subjektu veřejné správy, kterým je zpravidla

bezpečnostní sbor nebo jiný ozbrojený sbor. Vzhledem k tomu, že to jsou velice specifické případy, nebudu se jim ve své práci věnovat.

1.1.2 Zákon č. 500/2004 správní řád

Od 1. ledna 2006 nabyl účinnosti zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. Jedná se nový zákon, který nahrazuje zákon č. 71/1967 Sb., správní řád. Nový správní řád je významnou změnou v oblasti správního práva neboť, v mnohém upravuje a blíže specifikuje celou oblast správního práva.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, má co do rozsahu 184 paragrafů (oproti předchozím 85 paragrafům). Na rozdíl od předchozího správního řádu (zák. č. 71/1967 Sb.) upravuje nejen správní řízení jako takové, ale navíc upravuje například veřejnoprávní smlouvy. Mnohé věci pak upravuje nově, detailněji či jinak.

Správní řád nabyl účinnosti dnem 1. ledna 2006. Důvodem takto nezvykle dlouhé legisvakance měla být snaha nekomplikovat již tak složité právní prostředí po zavedení nového systému správního soudnictví a přenesení výkonu většiny agend veřejné správy na orgány územní samosprávy, a naopak dát možnost se na novou normu připravit.

Základní koncepční odlišnost návrhu od platného správního řádu spočívá jednak v podrobné úpravě respektující ústavní zásadu zákonnosti, jednak v širším předmětu úpravy nového zákona. Nový správní řád se již nevztahuje pouze na klasické správní řízení v dnešním smyslu, tedy na rozhodování o právech a povinnostech účastníků řízení, nýbrž na veškerý autoritativní postup veřejné správy směřující navenek vůči jejím adresátům. Kromě vydávání rozhodnutí ve správním řízení jsou upravena opatření obecné povahy, veřejnoprávní smlouvy a další méně formální typy úkonů, např. osvědčení, ověření, informační úkony apod.

1.1.3 Subjekty správního řízení

V oblasti subjektů správního řízení rozlišujeme na jedné straně správní orgány, kterým přísluší rozhodovat ve správním řízení, a na straně druhé občany a organizace jako účastníky řízení.

Účastníci správního řízení

Podle správního řádu je účastníkem správního řízení každý:

- o jehož právech, právem chráněných zájmech a povinnostech je rozhodováno
- kdo rozhodnutím může být dotčen
- jež tvrdí, že se jí dané řízení dotýká – do doby než se ukáže opak
- kdo je uznán za účastníka řízení, dle zvláštního právního předpisu

1.2 Správní rozhodnutí

Výsledkem správního řízení je správní rozhodnutí. Jedná se o individuální akt, který vydává správní orgán v oblasti státní správy a jímž upravuje konkrétní právní poměry občanů a právnických osob jako účastníků správního řízení.

Správní rozhodnutí může mít dvě základní podoby. Buď se jedná o rozhodnutí konstitutivní nebo rozhodnutí deklaratorní. Konstitutivní rozhodnutí určitý stav, právo nebo povinnost zakládá, mění nebo ruší. Příkladem může být uložení pokuty v řízení o přestupcích. Deklaratorní rozhodnutí prohlašuje nějaké právo či povinnost za existující nebo neexistující. Příkladem může být rozhodnutí o tom, zda určitá osoba má či nemá české státní občanství.

V zákonem stanovených případech, kdy správní orgán rozhoduje v rámci správního řízení o procesních otázkách, se rozhodnutí správního orgánu označuje jako

usnesení. Zákon zná ještě další typy rozhodnutí – např. příkaz, mezitímní rozhodnutí a rozhodnutí v části věci.

- mezitímní rozhodnutí, jímž rozhodne o základu věci, zejména ve sporném řízení,
- rozhodnutí v části věci, jímž zpravidla rozhodne o právních poměrech jen některých účastníků nebo rozhodne jen o některých právech anebo povinnostech, o kterých se v řízení rozhoduje.¹

Z hlediska předmětu o němž se rozhoduje se rozlišují rozhodnutí ve věci (meritorní) a procesní rozhodnutí. Meritorním rozhodnutím správní orgán rozhoduje ve věci, kvůli níž je řízení vedeno (např. kolaudační rozhodnutí,...). Procesním rozhodnutím správní orgán rozhoduje o důležité procesní otázce, která vyvstane během řízení (rozhodnutí o vyloučení pracovníka nebo člena správního orgánu, o ustanovení opatrovníka,...).

Správní rozhodnutí může vydat jen příslušný správní orgán na základě spolehlivě zjištěného skutkového stavu a musí zajistit, aby bylo v souladu se zákony a ostatními právními předpisy a aby obsahovalo předepsané náležitosti.

Každé správní rozhodnutí musí mít určité obsahové náležitosti.

Jedná se o:

- výrok
- odůvodnění
- poučení o opravném prostředku.

Ve výroku musí být přesně vyjádřen závěr správního orgánu ve věci jež byla předmětem řízení. Součástí výroku je i citace ustanovení právního předpisu, podle kterého bylo v určité věci rozhodnuto.

V odůvodnění shrnuje všechny skutečnosti podle nichž se v dané věci rozhodovalo. Kromě těchto skutečností je v odůvodnění uvedeno i hodnocení získaných důkazů a

---

¹ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

vysvětlení proč určité navrhované důkazy nebyly použity. Odůvodnění musí být přesvědčivé a musí odpovídat výsledku provedeného řízení.

Poučení o opravném prostředku (odvolání nebo rozkladu) musí obsahovat každé správní rozhodnutí. V poučení musí být uvedeno, zda lze oproti výroku podat odvolání či rozklad nebo ne. Pokud ano musí zde být uvedeno jaká je pro odvolání nebo rozklad lhůta.

Formálními náležitostmi rozhodnutí máme pak na mysli označení správního orgánu jež rozhodnutí vydal, datum vydání rozhodnutí a jednací číslo, uvedení jmen a příjmení účastníků řízení, kulaté razítko a podpis oprávněné osoby.²

1.2.1 Platnost

Platnost správního rozhodnutí je jeho první a základní vlastností, na níž závisí ostatní vlastnosti. Každé rozhodnutí vydané příslušným orgánem je platné. Platnost nastává okamžikem vydání a končí zpravidla zrušením rozhodnutí, uplynutím doby (na níž bylo vydáno). Spolu se zánikem platnosti zanikají všechny ostatní vlastnosti správních rozhodnutí.

Nově je ve správním řádu je též úprava nicotnosti rozhodnutí. Nicotné je rozhodnutí, k jehož vydání nebyl správní orgán vůbec věcně příslušný; to neplatí, pokud je vydal správní orgán nadřízený věcně příslušnému správnímu orgánu. Nicotnost z tohoto důvodu zjišťuje a rozhodnutím prohlašuje správní orgán nadřízený správnímu orgánu, který nicotné rozhodnutí vydal. Nicotné je dále rozhodnutí, které trpí vadami, jež je činí zjevně vnitřně rozporným nebo právně či fakticky neuskutečnitelným, anebo jinými vadami, pro něž je nelze vůbec považovat za rozhodnutí správního orgánu. Nicotnost z těchto důvodů vyslovuje soud podle soudního řádu správního³

---

² Hendrych D., a kol. *Správní právo. Obecná část*, 5. vydání, Praha : C.H.Beck 2003

³ zákon č. 500/2004 Sb., §77,78

1.2.2 Účinnost

Správní rozhodnutí je účinné jen tehdy, bylo-li oznámeno účastníkovi řízení. Nemůže nastat zpětně, ale může nastat později. Později může nastat nabytí právní moci rozhodnutí, vykonatelnosti rozhodnutí, přesnou datací (ke dni stanovenému ve výroku rozhodnutí) nebo odložením. Právní účinky rozhodnutí spočívají v tom, že může nabýt právní moc a stát se vykonatelným. Pravomocné rozhodnutí je konečné a nejde se proti němu odvolat.

1.2.3 Právní moc

Právní moc je další důležitou vlastností správního rozhodnutí. Rozlišuje se na právní moc formální a materiální. Formální právní moc nastává v okamžiku, kdy účastník řízení nemá už žádné opravné prostředky proti rozhodnutí a rozhodnutí je řádným postupem nezměnitelné. Materiální právní mocí pak nabývá pokud je rozhodnutí nezměnitelné ani za použití mimořádných opravných prostředků.

Rozhodnutí správního orgánu I. stupně nabývá právní moci:

- marným uplynutím odvolací lhůty
- dnem, kdy se účastník po oznámení rozhodnutí vzdá práva odvolání (rozkladu)
- dnem, kdy účastník vzal zpět svůj dříve podaný řádný opravný prostředek

Rozhodnutí správního orgánu II. stupně nabývá právní moci jeho doručením.

1.2.4 Vykonatelnost

Vykonatelnost je spojena s právní mocí a odkladným účinkem řádných opravných prostředků. V praxi to znamená, že rozhodnutí lze vykonat i proti vůli povinného účastníka nebo tím, že musí být respektováno těmi, pro něž je závazné.

Rozhodnutí správního orgánu se stává vykonatelné:

- nabytím právní moci, pokud ve výroku není stanovena lhůta k dobrovolnému plnění
- dnem, kdy po nabytí právní moci rovněž uplynula i lhůta stanovaná ke splnění povinnosti
- ihned nebo po uplynutí stanovené lhůty po oznámení obsahu správního rozhodnutí, je-li řádnému opravnému prostředku odňat odkladný účinek

1.2.5 Lhůty pro rozhodnutí

Pro zajištění této návaznosti a v zájmu právní jistoty účastníků jsou stanoveny pevné lhůty pro vydání rozhodnutí. Pokud nelze rozhodnutí vydat bezodkladně, je správní orgán povinen vydat rozhodnutí nejpozději do 30 dnů od zahájení řízení, k nimž se připočítává doba

- až 30 dnů, jestliže je zapotřebí nařídit ústní jednání nebo místní šetření, je-li třeba někoho předvolat, někoho nechat předvést nebo doručovat veřejnou vyhláškou osobám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat, nebo jde-li o zvlášť složitý případ,
- nutná k provedení dožádání podle § 13 odst. 3, ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny.”

2 Přezkoumání rozhodnutí ve správním řízení

Vydání rozhodnutí správním orgánem v dané věci nemusí zaručit správnost tohoto rozhodnutí. Toto rozhodnutí může být nesprávné například z důvodu špatné aplikace právních norem, podjatosti člena pracovníka správního orgánu aj. Správní řád proto musí znát prostředky, jimiž umožní přezkoumat rozhodnutí vydané správním orgánem.

Opravné prostředky rozlišujeme podle kritérií:

- **podle orgánu provádějící opravné řízení**
  - přezkoumání správními orgány
  - přezkoumání jinými orgány
- **podle podnětu k zahájení opravného řízení**
  - přezkoumání na základě podání účastníka
  - přezkoumání z moci úřední
- **podle vztahu k právní moci rozhodnutí**
  - řádné
  - mimořádné

V souladu se správním řádem rozlišujeme způsoby přezkoumání správního řízení na:

- 1) **Řádné opravné prostředky**
- 2) **Mimořádné opravné prostředky**
- 3) **Přezkoumání správního rozhodnutí soudem**

2.1 Opravné principy

Mezi nejdůležitější opravné prostředky ve správním řízení patří:

Kasace – Jedná se o zrušovací systém jenž spočívá v přezkoumání napadeného rozhodnutí pouze po právní stránce. Skutková zjištění se nepřezkoumávají. Orgán jež přezkoumání provádí, může napadené rozhodnutí buďto potvrdit nebo zrušit. Z vlastní iniciativy jej nemůže změnit.

Reformace – Zjistí-li přezkumný orgán nové skutečnosti, může napadené rozhodnutí změnit.

Apelace – Na tomto principu je vybudováno odvolání. Správní orgán provádějící přezkoumání, může napadené rozhodnutí přezkoumat nejen po stránce skutkové, ale též po stránce procesní.

Revize – Přezkumný orgán může napadené rozhodnutí buď potvrdit nebo zrušit a nařídít současně projednání věci před orgánem první instance. Správní orgán může napadené rozhodnutí nahradit vlastním pouze v případě, když skutkový stav věci zůstává nedotčen a mění se pouze právní posouzení situace.

Přezkumný orgán není vázán závěry první instance, naopak platí, že prvoinstanční orgán je při vrácení rozhodnutí k novému projednání věci vázán názorem druhé instance.

V zájmu vyšší odpovědnosti správních orgánů prvního stupně i účastníků řízení došlo k omezení principu plné apelace. Odvolací orgán totiž nepřihlíží ke skutečnostem, které účastník neuplatnil v řízení před orgánem prvního stupně, ačkoliv tak mohl učinit. Správnost napadeného rozhodnutí je přezkoumávána jen v rozsahu námitek uvedených v odvolání; nad odvolací důvody lze jít pouze z důvodu ochrany veřejného zájmu.⁴

---

⁴ zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

2.2 Řádné opravné prostředky

Uplatnění řádných opravných prostředků je možné dokud správní rozhodnutí nenabylo právní moci. Řádnými opravnými prostředky rozumíme zejména odvolání a rozklad. Rozhodnutí o odvolání či rozkladu jsou konečná, nelze se proti nim již dále odvolat. Nabývají právní moci dnem oznámení rozhodnutí účastníkovi řízení.

Odvolání

Odvolání jako řádný prostředek je přípustné oproti každému prvoinstančnímu rozhodnutí, pokud není zákonem výslovně vyloučeno. Jedná se o nejčastěji uplatnitelný typ řádného opravného prostředku. Právo podat odvolání má pouze účastník řízení, popřípadě jeho zákonný zástupce, jiný zvolený zástupce a ustanovený opatrovník. Odvolací řízení nelze zahájit z moci úřední. Právo podat odvolání je subjektivním právem účastníka řízení, který se tohoto práva může vzdát, avšak nikoliv dříve než po oznámení rozhodnutí. Účastník řízení může vzít své odvolání zpět, avšak pouze do doby než je v odvolacím řízení rozhodnuto. Účelem odvolání jako řádného opravného prostředku ve správním řízení je přezkoumání rozhodnutí vydaného správním orgánem jak po stránce věcné, tak po stránce procesní. Význam odvolání jako řádného opravného prostředku spočívá v jeho univerzálnosti.⁵

Účelem odvolacího řízení je vždy přezkoumání správního rozhodnutí orgánu prvního stupně. Odvolací orgán proto nemůže v rámci odvolacího řízení rozhodovat o věci nové, která nebyla předmětem rozhodování orgánu I. stupně.

Odvolání lze podat jak proti rozhodnutím ve věci, ale s určitým omezením také proti rozhodnutím procesní povahy. Odvolání se podává u správního orgánu, jež napadené rozhodnutí vydal. Odvolání lze podat jako kterékoliv jiné podání, tedy písemně, ústně do protokolu atd.

---

⁵ <http://tisk.juristic.cz/149119/tisk/old>

O odvolání rozhoduje (mimo případ autoremedury) vždy správní orgán vyššího stupně. Správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal, má v řízení o odvolání důležité povinnosti a oprávnění. Má pomáhat zabezpečit včasné a správné vyřízení odvolání. Správní orgán I. stupně je povinen seznámit ostatní účastníky řízení s obsahem odvolání, a dát jim možnost se k tomuto odvolání vyjádřit, k čemuž jim stanoví přiměřenou lhůtu. Dále tento správní orgán provede nové navržené důkazy všech účastníků, pokud je toto potřebné pro objasnění skutečného stavu věci. Kromě navržených důkazů musí provést i další důkazy jež pokládá za nezbytné.

Odvolací orgán posuzuje, zda odvolání bylo podáno včas a zda je přípustné. Včasnost podání je dána odvolací lhůtou. Za přípustné odvolání se považuje odvolání, které podle právní úpravy nebylo vyloučeno a zároveň bylo podáno subjektem, jemuž právní úprava zakládá právo odvolání. Pokud odvolání splňuje obě náležitosti, tedy přípustnost i včasnost, je postoupeno dále k vlastnímu přezkoumání. Správní orgán přezkoumá napadené rozhodnutí v celém rozsahu.

Odvolací orgán je povinen přezkoumat i odvolání opožděné či dokonce nepřípustné a to zejména z důvodu obnovy řízení či změny nebo zrušení rozhodnutí mimo odvolací řízení. Shledá-li správní orgán takový důvod, postupuje dále podle pravidel pro mimořádné opravné prostředky. Neshledá-li takový důvod, odvolání zamítne.

Podané odvolání musí vyhovovat požadavkům podání dle správního řádu. Z odvolání musí být zřejmé, kdo odvolání podává, které věci se týká a co se navrhuje. V případě formálních nedostatků se postupuje jako u podání, tzn. že správní orgán nemůže formálně nesprávné odvolání odmítnout, ale musí postupovat tak aby tyto nedostatky byly odstraněny. Podané odvolání nemusí být odůvodněno, je-li z odvolání srozumitelné, a je-li z něj patrné, že je odvolatel nespokojen, a že se domáhá nápravy. Důkazy pro své tvrzení může navrhovatel odvolání podat až v průběhu odvolacího řízení.

Odvolatel může zejména napadat:

- neúplnost, nesprávnost zjištěného skutkového stavu

- nezákonnost právního posouzení
- porušení procesních předpisů
- neúčelnost opatření

Podání odvolání má tzv. odkladný účinek a to:

- u právní moci napadeného rozhodnutí vždy podáním odvolání se okamžik nabytí právní moci rozhodnutí odkládá
- u vykonatelnosti napadeného rozhodnutí má podání odvolání taktéž odkladný účinek, avšak za určitých podmínek může být odkladný účinek odňat, a to buď ze zákona nebo byl odňat rozhodnutím ve věci samé

Odvolací orgán může o odvolání rozhodnout následovně:

- **odvolání zamítne** z důvodu, že je nepřípustné nebo že nebylo podáno včas;
- odvolání nevyhoví a **rozhodnutí orgánu 1. stupně potvrdí**;
- rozhodnutí **zruší** nebo **změní**;
- napadené rozhodnutí **zruší a věc vrátí k novému projednání a rozhodnutí orgánu 1. stupně**, není-li účelné a hospodárné, aby dosavadní řízení doplnil, popř. sám zjištěné vady odstranil. Orgán 1. stupně je pak při novém projednávání rozhodování věci vázán právním názorem vyjádřeným v rozhodnutí o odvolání.

Ve správním řízení neplatí zákaz změny k horšímu. I když odvolací orgán napadené rozhodnutí změní, nemusí to znamenat, že odvolání vyhověl.

Nestanoví-li zvláštní předpis jinak, nemá účastník odvolacího práva právní nárok podat odvolání:

- proti rozhodnutí o odvolání nebo rozkladu
- pokud se písemně tohoto práva vzdal
- proti rozhodnutí o vyloučení pracovníka správního orgánu
- proti rozhodnutí o přerušení řízení
- proti rozhodnutí o prominutí promeškané lhůty
- proti rozhodnutí o námitkách v exekučním řízení
- proti vyloučení odkladného účinku odvolání

Správní řád umožňuje, aby správní orgán jež napadené rozhodnutí vydal, sám rozhodl o podaném odvolání. Tato možnost je však omezena pouze na případ, kdy správní orgán vyhoví odvolání v plném rozsahu. Jedná se v podstatě o opravu vlastního rozhodnutí – autoremeduru. V případě autoremedury jde stále o rozhodnutí vydaném na I. stupni řízení. Prvoinstanční orgán své rozhodnutí sám zruší a vydá rozhodnutí nové. Věc tak k vyšší instanci vůbec nepřichází.

Platí zde zásada dvouinstančnosti řízení. Nestanoví-li zvláštní úprava jinak, tak ve lhůtě 15-ti dnů ode dne oznámení rozhodnutí může účastník podat odvolání. To se podává u správního orgánu, který vydal napadené rozhodnutí (tj. u správního orgánu I. stupně), jenž ho (nebude-li se jednat o autoremeduru) postoupí do 30-ti dnů od zahájení řízení odvolacímu orgánu, což je jeho nejbližší nadřízený správní orgán.

Pokud by účastník řízení podal odvolání přímo u odvolacího orgánu, šlo by o podání u nepřislušného orgánu, který by byl povinen nejprve odvolání postoupit správnímu orgánu I. stupně. Riziko zmeškání odvolací lhůty by pak nesl odvolatel.

Odvolací lhůta však nemusí být vždy jen 15 dnů. Jinou její délku může stanovit zvláštní úprava. V případě chybějícího či nesprávného poučení se prodlužuje až na 3 měsíce. Jestliže poslední den odvolací lhůty připadne na den pracovního klidu, popř. pracovního volna, je posledním dnem této lhůty nejbližší příští pracovní den. K jejímu splnění stačí, pokud bylo odvolání posledního dne lhůty odevzdáno k poštovní přepravě. Jelikož se jedná o zákonnou lhůtu, nemůže ji správní orgán prodloužit, ale může prominout její zmeškání.

Jedná-li se tedy o přípustné a včas podané odvolání, nastanou následující účinky:

- suspensivní účinek: až do vyřízení odvolání se vždy odkládá právní moc a v případech, kdy to nevyklučuje, či nepřipouští správní řád nebo jiný právní předpis i vykonatelnost odvolání;

- devolutivní účinek: kromě případu autoremedury o odvolání rozhoduje a napadené rozhodnutí přezkoumává správní orgán vyššího stupně než orgán, který rozhodnutí vydal.

Rozklad

Rozklad je speciálním řádným opravným prostředkem proti rozhodnutím vydaným v 1. stupni ústředními správními úřady. Přestože plní stejnou funkci a účel jako odvolání, liší se od něj nejen svým názvem, vyjadřujícím skutečnost, že se tímto opravným prostředkem snaží účastník správního řízení "rozložit, zvrátit" vydané rozhodnutí, ale zejména tím, že pro faktickou neexistenci vyššího instančně nadřízeného orgánu státní správy nemůže být projednáván dvouinstančně (jak je tomu u odvolání) a rozhodování o něm přísluší opět ústřednímu orgánu státní správy, aniž by se přitom jednalo o autoremeduru. Z toho vyplývá, že nemá devolutivní účinek, tak jako odvolání.⁶

Rozhoduje o něm vedoucí ústředního úřadu, a to na návrh jím ustanovené zvláštní komise (rozkladová komise). S ní případ projedná a následně rozhodne, přičemž není jejím názorem právně vázán.

Na řízení o rozkladu se přiměřeně vztahují ustanovení o odvolacím řízení.

Přestupkové řízení

Formou správního řízení je též přestupkové řízení, které je upraveno zákonem o přestupcích 200/1990 Sb.

Orgány státní správy a orgány obce (dále jen "správní orgány") vedou občany k tomu, aby dodržovali zákony a jiné právní předpisy a respektovali práva spoluobčanů;

---

⁶ <http://tisk.juristic.cz/149119/tisk/old>

dbají zejména o to, aby občané neztěžovali plnění úkolů státní správy a nerušili veřejný pořádek a občanské soužití.⁷

Přestupkem je rozuměno zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti je za přestupek výslovně označeno v zákoně o přestupcích nebo v jiném zákoně.

Opravnými prostředky v přestupkovém řízení jsou odvolání a přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem. Obviněný se může proti rozhodnutí o přestupku odvolat v plném rozsahu (v případě, že se jedná o mladistvého, může toto učinit v prospěch mladistvého jeho zákonný zástupce). Poškozený se může odvolat jen ve věci náhrady škody. V odvolacím řízení nemůže správní orgán změnit uloženou sankci v neprospěch obviněného z přestupku. V případě přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem se postupuje podle občanského soudního řádu.

2.3. Mimořádné opravné prostředky

Mimořádné opravné prostředky se podávají proti rozhodnutí, které již nabylo právní moci, ať už se tak stalo marným uplynutím lhůty určené k podání řádného opravného prostředku nebo vzdáním se této možnosti, popř. zpětvzetím podání, či snad k tomu došlo oznámením rozhodnutí odvolacího orgánu o odvolání poslednímu účastníku řízení, popř. oznámením rozhodnutí správního orgánu poslednímu účastníku, kdy byla možnost podat řádný opravný prostředek vyloučena ze zákona.

Mimořádnost těchto opravných prostředků spočívá současně také v tom, že na rozdíl od prostředků řádných není vždy a ve všech případech jejich uplatnění nárokové. To souvisí především s principem právní jistoty, protože případná změna či zrušení takto napadeného správního rozhodnutí vždy zákonitě představuje mimořádný zásah do právně existujícího stavu. Pravomocné rozhodnutí lze zrušit, či změnit z podnětu mimořádných

---

⁷ 200/1990 Sb., Zákon o přestupcích § 1

opravných prostředků jen na základě skutkového stavu existujícího v době, kdy bylo přezkoumávané rozhodnutí vydáno a který byl pro jeho obsah rozhodný.

Za specifický typ mimořádného opravného prostředku může být považováno přezkoumání správního rozhodnutí soudem - tomu se ale zde věnovat podrobněji nebudu. Za to se zaměřím na následující 2 typy mimořádných opravných prostředků, a to na přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení a na obnovu řízení.

Novým institutem je nové rozhodnutí⁸. Jedná se o to řešení případů, kdy je správní orgán oprávněn provést nové řízení a vydat nové rozhodnutí v téže věci. Jedná se například o vyhovění dříve zamítnuté žádosti.

Obnova řízení

Obnova řízení je mimořádným opravným prostředkem směřujícím proti pravomocným rozhodnutím vykazujícím nedostatky ve zjištění skutečného stavu věci nebo nedodržení některých procesních podmínek.

Obnova řízení může být zahájena na návrh účastníka nebo v případě, kdy je na přezkoumání rozhodnutí obecný zájem, i z vlastní iniciativy správního orgánu (ex offa). Musí zde však existovat zákonné podmínky, které jsou taxativně vyjmenovány v zákoně. Tyto zákonem stanovené důvody obnovy lze rozdělit na ty, které vytýkají, že nesprávnost rozhodnutí byla způsobena nedostatečným zjištěním skutkového stavu věci, a na ty, které ukazují na tak závažné nedostatky v řízení, že jejich samotná existence zpochybňuje věcnou správnost rozhodnutí.

Obnova řízení i při naplnění uvedených podmínek není přípustná, jestliže vydaným rozhodnutím byl účastníkovi řízení udělen souhlas k občanskoprávnímu nebo pracovněprávnímu jednání nebo jestliže bylo rozhodnuto ve věci osobního stavu občana a

---

⁸ zákon 500/2004 Sb., správní řád §§ 101,102

účastník řízení nabyt práva v dobré víře. Je to z důvodu splnění požadavku právní jistoty, která by jinak byla narušena.

Zájem na právní jistotě a na stabilitě správních aktů se dále promítá do ustanovení o lhůtách, do kdy může účastník podat návrh na obnovu řízení nebo do kdy může být obnova řízení nařízena správním orgánem. Jedná se o tyto lhůty:

- subjektivní: 3 měsíce ode dne, kdy se účastník, či správní orgán dozvěděl o důvodu obnovy. Nesmí však přesáhnou lhůtu objektivní a její zmeškání nelze prominout.
- objektivní: 3 roky ode dne právní moci rozhodnutí. Není ale stanovena v případech, kdy bylo dosaženo rozhodnutí trestným činem.

Řízení o návrhu na obnovu má 2 stádia. V prvním (*ius rescindens*) se řeší otázka, zda má být řízení obnoveno a ve druhém (*ius rescissorium*), byla-li obnova povolena, se znovu rozhodne ve věci samé, o níž bylo pravomocně rozhodnuto v původním řízení. Teprve novým rozhodnutím ve věci může dojít ke zrušení původního rozhodnutí.

Obnovu povoluje nebo nařizuje správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, který tak učiní vždy, byl-li naplněn některý z taxativně vyjmenovaných důvodů obnovy řízení a je zachována předepsaná lhůta (tj. po splnění těchto požadavků existuje právní nárok na obnovu řízení).

Proti rozhodnutí o povolení nebo nařízení obnovy řízení se lze odvolat (podat rozklad). Rozhodnutí o povolení nebo nařízení obnovy má odkladný účinek ve vztahu k vykonatelnosti původního rozhodnutí, pokud napadené rozhodnutí nebylo ještě vykonáno nebo pokud povinnost v něm uložená nebyla účastníkem již splněna.

Po tomto prvním stadiu nastupuje stadium druhé, ovšem jen za předpokladu, že bylo pravomocně rozhodnuto o povolení nebo nařízení obnovy. V obnoveném řízení se znovu rozhoduje ve věci, o které již bylo rozhodováno v původním řízení. Obnovené řízení provádí ten správní orgán, jehož se týkal důvod obnovy. Jestliže se důvod obnovy týkal orgánů 1. i 2. stupně, provede nové řízení orgán prvního stupně. Týkal-li se však důvod

obnovy pouze řízení před odvolacím orgánem, spojí se rozhodnutí o obnově (tj. 1. stadium) s novým rozhodnutím ve věci. Proti novému rozhodnutí lze podat odvolání (rozklad). Právní mocí nového rozhodnutí se ruší rozhodnutí původní.

Podmínky obnovy řízení:

- je dán důvod obnovy
- obnova není nepřípustná
- návrh účastníka nebo úkon správního orgánu
- právní moc napadeného rozhodnutí
- zachování lhůta

Důvody obnovy řízení

- vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které mohly mít podstatný vliv na rozhodnutí a nemohly být v řízení uplatněny bez zavinění účastníka řízení.
- rozhodnutí bylo vydáno vyloučeným orgánem
- správní orgán při rozhodování sám učiní úsudek o předběžné otázce, jejíž řešení spadá do působnosti jiného orgánu – může dojít k tomu, že příslušný orgán o této otázce rozhodne jinak
- odnětí možnosti účastníkovi se účastnit řízení
- zjištění, že rozhodnutí se opírá o důkazy, které se ukázaly být nepravdivými nebo, že rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem (např.: padělané listiny, křivé svědectví aj.)

Obnova se nepřipouští pokud:

- rozhodnutím byl udělen souhlas k občanskoprávnímu jednání
- rozhodnutí ještě nenabylo právní moci
- nebyly dodrženy lhůty
- rozhodnutím byl udělen souhlas k pracovněprávnímu jednání
- rozhodnuto bylo o osobním stavu občana a účastník nabyt práv v dobré víře

Přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení

Přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení je svou povahou dalším mimořádným opravným prostředkem, na který však není na rozdíl od obnovy řízení právní nárok. Umožňuje správním orgánům zrušit nebo změnit rozhodnutí v právní moci, která byla vydána v rozporu se zákonem, přičemž musí respektovat 2 požadavky. Prvním z nich je, aby pokud možno každá nezákonnost byla ve veřejném zájmu napravena a aby každé rozhodnutí vydané v rozporu s právním předpisem bylo zrušeno nebo změněno. Na druhé straně musí být zásahy do již pravomocných rozhodnutí činěny jen v nezbytně nutných případech přesně upravených zákonem, aby byly dodrženy zásady právní jistoty, stability právních vztahů a ochrany nabytých práv.

Tento mimořádný opravný prostředek neumožňuje napravit věcně nesprávná pravomocná rozhodnutí. Umožňuje pouze nápravu nezákonných rozhodnutí, která již nabyla právní moci. Nelze jej tedy použít proti rozhodnutí, u nichž soud dospěl k závěru, že jsou v souladu se zákonem, protože nejenže by se tak nadměrně rozšiřovalo uplatnění mimořádných opravných prostředků, ale také by se tímto postupem správním orgánům dostalo postavení nadřízených instancí rozhodujících o rozhodnutí moci soudní.

Správní orgán má při zrušení nebo změně rozhodnutí dbát o to, aby práva nabytá v dobré víře byla co nejméně dotčena. Přezkoumání mimo odvolací řízení je navíc vyloučeno u těch rozhodnutí, kterými byl dán účastníkovi souhlas k občanskoprávnímu nebo pracovněprávnímu úkonu, nebo kterým bylo rozhodnuto ve věci osobního stavu občana, jestliže účastník nabyl práv v dobré víře (je to stejné jako u obnovy řízení).

K přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení je příslušný stejný orgán, který by jinak rozhodoval o odvolání či rozkladu, tj. správní orgán nejbližší vyššího stupně nadřízený tomu orgánu, který rozhodnutí vydal, popř. vedoucí ústředního úřadu, jde-li o přezkoumání rozhodnutí vydaného tímto úřadem. Z této zásady připouští zákon výjimku. Za určitých okolností může orgán, který napadené rozhodnutí vydal, své rozhodnutí zrušit nebo změnit. Svoje oprávnění může uplatnit ovšem pouze za současného splnění 3 podmínek, a to jestliže podnět k přezkoumání rozhodnutí dal účastník řízení orgánu, který

napadené rozhodnutí vydal, nebo orgánu jemu nadřízenému (z jiného podnětu to nelze). Dále pak musí správní orgán podnětu v celém rozsahu vyhovět. Není však třeba, aby oprava rozhodnutí byla provedena z důvodů uvedených v podnětu. A konečně zrušovací nebo pozměňovací rozhodnutí se nebude týkat jiného účastníka řízení nebo s tím ostatní účastníci budou souhlasit.⁹

Řízení o přezkoumání rozhodnutí mimo odvolací řízení se zahajuje výlučně na základě zásady *ex offio* (tj. z vlastní iniciativy). Může se tak dít buď z vlastního podnětu (na základě zjištění, ke kterým dospěl např. při prověrce činnosti nižšího orgánu), nebo z podnětu kohokoli jiného (účastníka řízení, jiné osoby, z tisku,...). Podnět ze strany účastníka pak má většinou podobu petice, či stížnosti.

Jestliže příslušný správní orgán zjistí, že rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právním předpisem, zruší je nebo je změní. Vychází při tom z právního stavu a skutkových okolností v době vydání přezkoumávaného rozhodnutí. To musí učinit nejpozději do 3 let od právní moci rozhodnutí. V této lhůtě tedy nestačí přezkumné řízení jen zahájit, ale rozhodnutí, které ruší nebo mění rozhodnutí předchozí, musí nabýt i právní moci. Přezkoumání rozhodnutí tak musí skončit vydáním nového zrušovacího, pozměňovacího nebo zastavujícího rozhodnutí.

---

⁹ <http://tisk.juristic.cz/149119/tisk/old>

3 Přezkoumání správních rozhodnutí soudem

Mimořádným způsobem přezkoumání správního rozhodnutí je přezkoumání soudem. Tento způsob přichází v úvahu u většiny správních rozhodnutí. Jedná se o problematiku tzv. správního soudnictví, ale za určitých podmínek lze přezkoumat rozhodnutí i v režimu tzv. ústavního soudnictví.

Problematiku správního soudnictví upravuje podrobně zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a ústavní soudnictví je potom upraveno v zákoně č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu.

3.1 Občanský soudní řád

Pokud hovoříme o přezkoumávání správních rozhodnutí soudem, musím se zmínit zákoně 99/1963 Sb., Občanský soudní řád. Tento zákon upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k zachovávání zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob.

Zákon definuje čtyři opravné prostředky, které může účastník řízení využít. Jedná se o odvolání, žaloba pro obnovu řízení, žaloba pro zmatečnost a dovolání.

Účastník může napadnout rozhodnutí okresního soudu nebo rozhodnutí krajského soudu vydané v řízení v prvním stupni odvoláním, pokud to zákon nevylučuje. Odvolání není přípustné proti usnesení jímž: se upravuje vedení řízení, byl k řízení přibrán další účastník, byl schválen mír aj.¹⁰

---

¹⁰ zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, § 202

Žalobou na obnovu řízení účastník může mimo jiné napadnout také pravomocné usnesení, kterým byl schválen smír, lze-li důvody obnovy, podle odstavce 1, vztahovat i na předpoklady, za nichž byl smír schvalován. To platí obdobně pro pravomocný platební rozkaz, pravomocný rozsudek pro uznání a pravomocný rozsudek pro zmeškání.

Žalobou pro zmatečnost účastník může napadnout pravomocné rozhodnutí soudu prvního stupně nebo odvolacího soudu, kterým bylo řízení skončeno, jestliže rozhodoval vyloučený soudce nebo přísedící, ten, kdo v řízení vystupoval jako účastník, neměl způsobilost být účastníkem řízení, aj.¹¹

Dovolání je mimořádný opravný prostředek, jímž lze napadnout pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu. Podané dovolání nemá odkladný účinek, tzn. předcházející rozhodnutí zůstává pravomocné. Dovolací soud však může, pokud k tomu shledá závažné důvody, odložit jeho vykonatelnost.

3.2 Správní soudnictví

Správní soudnictví je přesně upraveno zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Zákon blíže vymezuje otázky kontroly zákonnosti aktů na úseku veřejné správy. Slouží jako prostředek k ochraně subjektivních práv veřejnoprávního charakteru.

Základ správního soudnictví lze spatřit především v Listině základních práv a svobod. Tento dokument formuluje ústavní principy práva na soudní a jinou ochranu. Dle článku 36 Listiny, se každý kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, se může obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost rozhodnutí.

---

¹¹ zákon 99/1963 S., Občanský soudní řád § 229

3.2.1 Příslušnost soudů

Stejně jako u správních orgánů definujeme i zde příslušnost místní a příslušnost věcnou. K přezkoumání rozhodnutí jsou věcně příslušné krajské soudy a Nejvyšší správní soud, pokud zákon nestanoví jinak. Místně příslušný je soud, v jehož obvodu se nachází správní orgán, který napadené rozhodnutí vydal.

3.2.2 Pravomoc soudů

Soudy ve správním soudnictví rozhodují o:

- žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy,
- ochraně proti nečinnosti správního orgánu,
- ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,
- kompetenčních žalobách.
- ve věcech volebních, a věcech místního referenda
- ve věcech politických stran a politických hnutí
- o zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem¹²

3.2.3 Nejvyšší správní soud

Nejvyšší správní soud sídlí v Brně. Je vrcholným soudním orgánem ve věcech patřících do pravomoci soudů ve správním soudnictví. Ve správním soudnictví poskytují krajské soudy a Nejvyšší správní soud ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. Nejvyšší správní soud v rámci této ochrany především dbá o zákonost a jednotu rozhodování krajských soudů a správních orgánů tím, že rozhoduje o kasačních

---

¹² Zákon 150/2002 Sb., soudní řád správní

stížnostech směřujících proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů ve správním soudnictví, jimiž se stěžovatelé domáhají zrušení napadených rozhodnutí.¹³

Nejvyšší správní soud dále rozhoduje ve věcech volebních a ve věcech rozpuštění politických stran a politických hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti. Do pravomoci Nejvyššího správního soudu patří rovněž rozhodování některých kladných nebo záporných kompetenčních sporů mezi orgány veřejné správy.

Mimoprocenálními prostředky k zajištění jednoty a zákonnosti rozhodování soudů ve správním soudnictví jsou stanoviska, zaujímaná kolegií či plénem Nejvyššího správního soudu. Stejný účel v oblasti rozhodování správních orgánů zajišťují rozšířené senáty Nejvyššího správního soudu přijímáním zásadních usnesení.

Nejvyšší správní soud se ve své činnosti řídí předpisy upravujícími organizaci, pravomoci a řízení před NSS.

Nejvyšší správní soud je členem Asociace státních rad a nejvyšších správních soudů Evropské unie a pozorovatelem při Mezinárodní asociaci nejvyšších správních soudů.

Nejvyšší správní soud je složen z předsedy a místopředsedy soudu, předsedy kolegií předsedy senátů a dalších soudců. Předsedu a místopředsedu jmenuje prezident republiky. Jako poradní orgán předsedy je zřízena Soudcovská rada, která se skládá z pěti členů. Funkce člena soudcovské rady je neslučitelná s funkcí předsedy, místopředsedy a předsedy kolegia. Mezi pravomoci soudcovské rady patří zejména:

- vyjadřuje se ke kandidátům na jmenování do funkce kolegia senátu
- vyjadřuje se k posudkům předsedy Nejvyššího správního soudu
- doporučuje členy senátu

---

¹³ http://www.nssoud.cz/soucasne_soudnictvi.php

Nejvyšší správní soud rozhoduje v senátech nebo v rozšířených senátech, nestanoví-li tento zákon, že rozhoduje a činí jednotlivé úkony předseda senátu. Senát se skládá:

- z předsedy a šesti soudců ve věcech volebních, ve věcech politických stran a politických hnutí a v řízení o kompetenčních žalobách,
- z předsedy a dvou soudců v ostatních případech.

Rozšířený senát se skládá z předsedy a šesti soudců popřípadě z předsedy a osmi soudců.

Kompetence nejvyššího správního soudu:

rozhodování ve věcech politických stran a hnutí,

Rozpuštění politické strany nebo hnutí, pozastavení nebo znovuoobnovení jejich činnosti V tomto případě se jedná o ochranu práv veřejnoprávního charakteru, kdy pro jejich důležitost je nutné založit věcnou příslušnost nejvyššího stupně správní soudní soustavy.

řízení o kompetenčních žalobách

Kompetenčních sporech se může jednat o řešení jak kladných, tak i záporných kompetenčních konfliktů. Účastníky řízení jsou jednak sporné strany, jednak také účastníci toho řízení, ve kterém ke sporu došlo. Za správní úřady jednájí ústřední orgány státní správy, což by mělo být zárukou kvalitní právní argumentace a také zamezení dalších sporů do budoucna. Nejvyšší správní soud nebude rozhodovat spory, které mají tzv. teoretický základ, tzn. že se musí vždy jednat o konkrétní řízení, které je zdrojem sporu. Viz též 4.3.1 blíže zmíněn zákon o kompetenčních konfliktech.

rozhodování o kasační stížnosti

(viz níže)

3.2.4 Řízení ve správním soudnictví

Řízení začíná dnem doručení žaloby soudu. Ve věci se rozhoduje rozsudkem či usnesením. Podání návrhu soudu je v zákoně 150/2002 Sb., soudní řád správní, upraveno podobně jako v zákoně č.500/2004 Sb., správní řád. Účastníci řízení mají rovné postavení. Navrhovatel může vzít svůj návrh (žalobu) zpět, do okamžiku kdy ve věci nerozhodl soud.

Jak již vyplývá z předchozího odstavce, při pohledu na soudní řád správní lze říci, že v základních náležitostech správního řízení, je úprava správního řízení pro orgány veřejné správy v mnohém podobná úpravě správního řízení pro soudy. Samozřejmě nelze tvrdit že je stejná. Platí zde podobná práva a povinnosti, možnosti a náležitosti podání aj.

Soud může návrh odmítnout z důvodů např.:

- návrh není přípustný
- návrh byl podán osobu, která k tomu nebyla oprávněna
- soud ve věci již rozhodl nebo ve věci probíhá řízení

Soudní řízení správní lze podobně jako v případě správního řízení zastavit. Navrhovatel může vzít svůj návrh zpět, nebo prohlásí, že byl po podání návrhu správním orgánem plně uspokojen nebo podmínky zastavení stanoví zvláštní zákon.

Pro rozhodování ve správním soudnictví se z pravidla používá ustanovení prvé a třetí částí občanského soudního řádu. Platí tak pokud zákon 150/2002 Sb., soudní řád správní nestanoví jinak.

3.2.5 Opravné prostředky proti rozhodnutím správních soudů

Ve správním soudnictví rozhodují soudy v **jediném stupni**. Proti jejich rozhodnutí není přípustné odvolání ani žádný jiný řádný opravný prostředek. Proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů - s výjimkami, které jsou odůvodněny povahou věci (např.

věci volební) - je však možno podat **mimořádný opravný prostředek - kasační stížnost**, o které rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost

Kasační stížnost je široce otevřený mimořádný opravný prostředek, kterým se lze domáhat nápravy jak v hmotněprávních otázkách, tak nápravy vadného procesu. Může být tedy podána jak proti rozhodnutí ve věci samé, tak i proti velké části procesních rozhodnutí, ale vždy pouze jen z některého důvodu, který zákon vypočítává a přesně vymezuje. Protože formulování kasační stížnosti je právně odborně náročné, stanoví zákon, že stěžovatel musí být zastoupen advokátem (neplatí to v případech, kdy právní odbornost stěžovatele je zajištěna jinak). Soudní poplatek za kasační stížnost je 3000 Kč.

Lhůta pro podání kasační stížnosti je krátká - dvoutýdenní. Její zmeškání nelze prominout. Je-li však kasační stížnost včas podána, ale má nedostatky, má stěžovatel právo na to, aby nedostatky mohl odstranit do jednoho měsíce od doručení usnesení, kterým mu je soud vytkl.

Kasační stížnost je třeba podat u toho krajského soudu, který vydal rozhodnutí, proti kterému stížnost směřuje. Ten také se postará o odstranění nedostatků, soustředění spisů a opatření vyjádření druhé strany; poté věc předloží k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

Kasační stížnost lze například podat z důvodů tvrzení:

- nezákonnosti
- vady řízení
- nepřezkoumatelnosti
- zmatečnosti řízení před soudem
- nezákonnosti rozhodnutí

Obnova řízení

Druhým mimořádným opravným prostředkem je obnova řízení. Je však přípustná jen v řízení o žalobách proti nezákonným zásahům a v řízení ve věcech politických stran, (tedy tam, kde soud sám zjišťoval skutkový stav věci). Tak jako podle ostatních procesních předpisů se řízení rozpadá do dvou fází: řízení o povolení obnovy a řízení obnovené. V první fázi se zkoumá, zda je dán důvod obnovy (tedy to, že vyšly najevo důkazy nebo skutečnosti, které účastník bez své viny neuplatnil v původním řízení, v jejichž světle může být výsledek řízení pro něj příznivější), ve druhé fázi, poté, kdy je obnova řízení povolena, se provede nové řízení ve věci samé.

K podání návrhu je stanovena lhůta tří měsíců od okamžiku, kdy se navrhovatel o důvodu obnovy dozvěděl, nejpozději však lze návrh podat do tří let od právní moci původního rozhodnutí.

4 Ústavní soudnictví, veřejný ochránce práv a další možnosti

Současné právní prostředky nám umožňují další možnosti právní ochrany, které stojí mimo systém. Ať už mluvíme o veřejném ochránci práv nebo ústavním soudu, oba fungují jako nezávislé instituce.

4.1 Ústavní soudnictví

Postavení a pravomoci Ústavního soudu upravuje Ústava v čl. 83 - 89. Tyto články jsou sice zahrnuty v hlavě Ústavy pojednávající o moci soudní, Ústavní soud však není součástí soustavy obecných soudů. Není jim ani nadřazen ani není další instancí. Je soudem jediného stupně, slovy čl. 83 Ústavy „soudním orgánem ochrany ústavnosti“.

Ústavní soud tvoří 15 soudců, které jmenuje prezident republiky se souhlasem Senátu na dobu deseti let, přičemž není vyloučeno opakované jmenování. Do výhradní pravomoci prezidenta náleží právo jmenovat ze soudců předsedu a dva místopředsedy. Soudcem může být jmenován bezúhonný občan, který je starší 40 let, má vysokoškolské právnické vzdělání a byl nejméně deset let činný v právnickém povolání. Horní věkový limit stanoven není. Výkon funkce soudce není slučitelný se členstvím v politické straně či hnutí. Soudci požívají stejné imunity jako poslanci a senátoři. Soud rozhoduje buď v plénu nebo ve tříčlenných senátech, podrobnosti stanoví zákon o Ústavním soudu (§ 11).

O čem je ústavní soud oprávněn rozhodovat, stanoví čl. 87 Ústavy.¹⁴

Nejvýznamnější pravomocí je rozhodování o návrzích na zrušení zákonů či jejich jednotlivých ustanovení pro rozpor s ústavním pořádkem. Ústavní soud rozhoduje též o návrzích na zrušení jiných právních předpisů či jejich částí (nařízení vlády, vyhlášek

---

¹⁴ Mikule Vladimír, Sládeček Vladimír. *Zákon o ústavním soudu : komentář a judikatura k Ústavě ČR a Listině základních práv a svobod*, Praha : Eurolex Bohemia 2001

ministerstev, obecně závazných vyhlášek obcí či krajů), pokud jsou v rozporu s ústavním pořádkem nebo se zákonem. Ústavní soud nemá jiné oprávnění, než napadený předpis či jeho část zrušit, dojde-li k závěru o jeho neústavnosti či nezákonnosti.

O těchto věcech, tedy v oblasti tzv. kontroly norem, rozhoduje plénum Ústavního soudu. Ke zrušení zákona nebo jeho ustanovení nestačí prostá většina hlasů, ale musí se pro ně vyslovit nejméně devět soudců.

Nejrozsáhlejší agendu ústavního soudu představuje rozhodování o ústavních stížnostech fyzických a právnických osob. Stížnost lze podat jak proti pravomocnému rozhodnutí, tak i proti tzv. jinému zásahu (např. proti bezprostřednímu zákroku policisty). Do této kategorie spadá i rozhodování o stížnostech orgánů územní samosprávy proti nezákonným zásahům státu do jejich samosprávné činnosti. Dále ústavní soud posuzuje stížností politických stran proti rozhodnutí o rozpuštění strany nebo proti jinému rozhodnutí, které se dotýká jejich činnosti a je, podle jejich názoru, v rozporu s ústavními nebo jinými zákony. O ústavních stížnostech rozhodují tříčlenné senáty ústavního soudu, plénum si však může vyhradit, že v některých případech náleží rozhodnutí jemu.¹⁵

Posouzení přípustnosti ústavní stížnosti, její formulování a řádné podání je věcí poměrně složitou. Zákon o Ústavním soudu proto vyžaduje, aby stěžovatel byl zastoupen advokátem.

Přesto, že nelze ústavní stížnost podat bez asistence advokáta, který poskytne stěžovateli odbornou právní pomoc, měl by každý, kdo se chce na Ústavní soud obrátit se stížností, vzít do úvahy určité skutečnosti

Argumentace stížnosti musí směřovat k porušení práv či svobod garantovaných ústavním pořádkem. Úspěšná proto zpravidla nemůže být stížnost, jejíž argumentace je opakováním argumentů předložených již v předchozích řízeních. Samotný neúspěch ve sporu a nesouhlas s názorem orgánu, který ve věci rozhodoval, nestačí. Ústavní soud není

---

¹⁵ http://www.nssoud.cz/soucasne_soudnictvi.php

další instancí, je soudem speciálním, střežícím ústavnost. Větší šanci na úspěch proto mají stížnosti proti rozhodnutím, která jsou vybudována na zobecňujících právních názorech a stanoviscích, než proti rozhodnutím, která pracují jen s fakty konkrétního případu stěžovatele (např. hodnotí provedené důkazy způsobem, se kterým stěžovatel nesouhlasí).

Stížnost musí zásadně směřovat proti pravomocnému rozhodnutí a může být podána až po vyčerpání všech ostatních prostředků k ochraně práv. Posouzení toho, zda byly dostupné procesní prostředky k ochraně práv stěžovatele skutečně vyčerpány, je věcí náročnou i pro osobu s právnickým vzděláním, a je proto nezbytné splnění této podmínky pečlivě zvážit.

Výjimkou z výše uvedeného pravidla jsou případy, kdy věc přesahuje vlastní zájem stěžovatele (nevyčerpání procesních prostředků k ochraně práv je ústavním soudem tolerováno zejména v těch případech, kdy je zřejmé, že v cestě vyhovění požadavkům stěžovatele, ale i dalších osob, stojí konkrétní ustanovení zákona, které je spolu se stížností napadáno),

Lhůta k podání stížnosti činí 60 dnů. Běh této lhůty počíná dnem následujícím po doručení rozhodnutí o posledním prostředku k ochraně práva. Takový prostředkem je řádný či mimořádný opravný prostředek (dovolání, kasační stížnost), vyjma návrhu na obnovu řízení.

Přípustný není návrh ve věci, ve které již Ústavní soud jedná nebo o které již dříve rozhodl. Pokud tedy např. Ústavní soud stížnost odmítl, nelze proti tomuto odmítnutí podat další stížnost.

4.2 Veřejný ochránce práv

Veřejný ochránce práv (dále jen ochránce) byl zřízen zákonem č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv (dále také zákon). Návrh zákona schválila Poslanecká sněmovna PČR těsnou většinou dne 4. 11. a Senát dne 8. 11. 1999. Zákon č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 30.12.1999.¹⁶

Veřejný ochránce práv byl v naší zemi zaveden jako obdoba ve světě rozšířené instituce – ombudsman. Ochránce je nestranná, nezávislá osoba, která na základě stížností nebo z vlastní iniciativy a poměrně neformálně šetří namítanou protiprávnost nebo jiný pochybení v jednání veřejné správy.

Ochránce by měl sloužit obyčejnému občanovi jako jednoduchá, nenáročná a přitom relativně účinná forma domáhání se ochrany práv, zákonnosti v rozhodování i jednání orgánů ve veřejné správě. Měl by se zabývat posuzováním chyb správností postupů správních úřadů i z jiných hledisek než ryze právních.

Ochránce je volen Poslaneckou sněmovnou na 6 let, kandidáty navrhuje prezident a Senát (každý po dvou), může být zvolen pouze na dvě po sobě jdoucí funkční období. Zákon tedy umožňuje, aby osoba funkci ombudsmana zastávala po vícero funkčních obdobích. Po uplynutí šestileté přestávky následující po dvou funkčních obdobích v úřadu ochránce se může opět o tuto funkci ucházet a nelze vyloučit, že bude tato osoba znovu zvolena a vykonávat tento úřad po dvě další funkční období. Tak se může stát, že určitá osoba by s šestiletou přestávkou mohla být ombudsmanem až 24 let.

Ochráncem může být zvolen každý, kdo je volitelný do Senátu. Pro aktivní výkon funkce ochránce je věkovou hranicí 40 let a výše. Funkce je neslučitelná s funkcí prezidenta republiky, poslance, senátora a soudce, jakož i s jakoukoliv činností ve veřejné správě. Dále je funkce neslučitelná s jinou výdělečnou činností, s výjimkou správy

---

¹⁶ <http://www.ochrance.cz/ombudsman/obecne.php>

vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, publicistické, literární nebo umělecké s dodatkem, že není-li taková činnost na újmu výkonu funkce a její důstojnosti a neohrožuje-li důvěru v nezávislost a nestrannost výkonu funkce. Dále je stanoveno, že ochránce nesmí být členem politické strany nebo politického hnutí. Ochránce vykonává svou funkci nezávisle a nestranně a z výkonu funkce je odpovědný Poslanecké sněmovně.

Ochránce pozbývá svou funkci:

- z důvodu uplynutí funkčního období,
- nabytí právní moci rozsudku soudu, kterým byl ochránce odsouzen pro trestný čin,
- přestal být volitelný do Senátu, ujal se neslučitelné funkce nebo vykonává činnost ve veřejné správě,
- vzdal se funkce ochránce.

Ustanovení §6 odst.3 upravuje odvolání ochránce z funkce Poslaneckou sněmovnou, jestliže je zde neslučitelnost z důvodu jiné výdělečné činnosti, než které jsou zákonem povoleny, nebo je-li členem politické strany nebo politického hnutí.

Působnost ochránce

Veřejný ochránce práv v České republice působí podle zákona k ochraně osob před jednáním úřadů a dalších institucí, vykonávajících státní správu, pokud je takové jednání v rozporu s právem, nebo sice právu neodporuje, ale je jinak vadné či nesprávné, tzn., že neodpovídá principům demokratického právního státu a principům dobré správy nebo jsou-li tyto orgány nečinné.

Podle zákona je ochránce oprávněn se zabývat podněty, které směřují proti činnosti:¹⁷

---

¹⁷ zákon č. 3449/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů

- Ministerstev a jiných správních úřadů s působností pro celé území státu a správních úřadů jim podléhajících,
- České národní banky, pokud působí jako správní úřad,
- Rady pro rozhlasové a televizní vysílání,
- orgánů územní samosprávy (tj. obce a kraje) při výkonu státní správy (nikoliv při výkonu samosprávy)
- obcí při výkonu státní správy, nikoli však tam, kde obce rozhodují ve vlastní působnosti,
- Policie České republiky s výjimkou vyšetřování, kdy působí v trestním řízení,
- Armády České republiky a Hradní stráž,
- Vězeňské služby České republiky,
- zařízení, v nichž se vykonává vazba, trest odnětí svobody, ochranná nebo ústavní výchova a ochranné léčení,
- veřejných zdravotních pojišťoven,
- orgánů soudu při výkonu státní správy (zejména otázka průtahů v řízení, nečinnosti soudů a nevhodného chování soudců).

Zákon poskytuje ochránci rozsáhlá oprávnění provádět v jednotlivých věcech nezávislá šetření, nedává mu však právo nahrazovat činnost orgánů státní správy a proto nemůže měnit nebo rušit jejich rozhodnutí. Při zjištění pochybení však může požadovat od úřadů či institucí, aby zjednaly nápravu. Významným oprávněním veřejného ochránce práv je, že není vázán návrhy stěžovatelů a může rozhodnout o zahájení šetření i z vlastní iniciativy.

Uvedené zákonné vymezení působnosti nedává ochránci právo vstupovat do soukromoprávních vztahů či sporů (včetně sporů mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, i když jejich zaměstnavatelem je státní úřad). Nemůže také zasahovat do rozhodovací činnosti soudů, není odvolacím místem proti jejich rozhodnutí a oprávněn zasahovat do činnosti výslovně vyjmenovaných institucí.

Působnost ochránce se tak nevztahuje na:

- Soudy všech stupňů a typů v jejich rozhodovacích pravomocích,

- Parlament, prezidenta republiky a vládu,
- Nejvyšší kontrolní úřad,
- zpravodajské služby České republiky,
- orgány činné v trestním řízení,
- státní zastupitelství.

Podněty ochránci

Podněty ochránci lze podávat písemně na adresu sídla veřejného ochránce práv, Údolní 39, 602 00 Brno, nebo elektronicky pomocí elektronické podatelny. Osobně lze podněty doručit v pracovní dny v době 8:00 - 16:00 hod. do podatelny Kanceláře veřejného ochránce práv nebo je v tutéž dobu a na téže adrese osobně podat do protokolu, který se stěžovatelem sepíše právník Kanceláře. Náležitosti a způsob vyřizování podnětu ochránci stanoví zákon č. 349/1999 S., o veřejném ochránci práv. Pro vyřízení podnětu ochránci nejsou stanoveny žádné lhůty. Proti způsobu vyřízení a rozhodnutí o podnětu ochráncem není přípustný opravný prostředek.

Zákon vyžaduje, aby podnět podal ten, kdo se dožaduje ochrany svých práv, nelze podávat podnět ve prospěch jiných svéprávných osob. V případě, že je podáván podnět v zastoupení jiné osoby, je třeba tuto skutečnost doložit písemnou plnou mocí zastoupeného či jiným dokladem s uvedením rozsahu oprávnění.

Podnět by měl proto vždy obsahovat:

- jméno, příjmení, bydliště stěžovatele, u právnické osoby název, sídlo a osobu oprávněnou jejím jménem jednat,
- vylíčení podstatných okolností, včetně sdělení, zda věc, a s jakým výsledkem, byla předložena také jinému orgánu,
- označení úřadu či úřadů, vůči nimž směřuje,
- doklad o tom, že úřad, jehož se podnět týká byl neúspěšně vyzván k nápravě.

Pokud se podnět týká rozhodnutí, je třeba, aby stěžovatel přiložil jeho stejnopis (kopii).

Obsahové či formální vady podnětu mají vliv na jeho vyřízení veřejným ochráncem práv. Pokud věc, které se podnět týká, nespadá do působnosti ochránce (tj. směřuje do oblasti nebo proti jednání orgánů a institucí, vůči nimž jeho pravomoci nejsou zákonem dány), anebo se netýká osoby, která podnět podala, musí podnět odložit.

Ochránce může podnět odložit, jestliže:

- nemá uvedené předepsané náležitosti a stěžovatel je ve lhůtě stanovené ochráncem nedoplnil,
- je zjevně neopodstatněný,
- od právní moci rozhodnutí nebo od opatření či události, kterých se podnět týká, uplynula v době doručení ochránci doba delší jednoho roku,
- věc, které se podnět týká, je projednávána soudem nebo již byla soudem rozhodnuta,
- jde o podnět ve věci, která již byla ochráncem přešetřena a opakovaný podnět nepřináší nové skutečnosti.

Jestliže ochránce podnět neodloží, po případném odstranění vad podání či doplnění informací zahájí ve věci šetření, o čemž stěžovatele vyrozumí. Stejně tak ho vyrozumí o jeho výsledku poté, kdy šetření postupem podle zákona o veřejném ochránci práv ukončí některým ze způsobů, v zákoně uvedených.

4.3 Další možnosti

Další možnosti přezkoumání rozhodnutí vydaných ve správním řízení souvisí se zákony které se alespoň okrajově dotýkají problematiky, popřípadě mezinárodními dohodami a úmluvami, kterými je Česká republika vázána.

4.3.1 Kompetenční konflikty

Kompetenční konflikty jsou zakotveny v zákoně 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Podle tohoto zákona se postupuje při kladných nebo záporných kompetenčních sporech o pravomoc nebo věcnou příslušnost (dále jen "pravomoc") vydat rozhodnutí, jehož stranami jsou:

- soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy,
- soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví.

Kompetenčním sporem je spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí. Kompetenčním sporem je též spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků.¹⁸

O kompetenčním sporu jedná a rozhoduje v něm zvláštní senát složený ze tří soudců Nejvyššího soudu a tří soudců Nejvyššího správního soudu. Soudce zvláštního senátu jmenuje s jejich souhlasem předseda Nejvyššího soudu a předseda Nejvyššího správního soudu na dobu tří let.

Proti rozhodnutí zvláštního senátu nejsou opravné prostředky přípustné.¹⁹

4.3.2 Evropský soud pro lidská práva

Jedná se o ústřední instanci Rady Evropy, určenou k prosazování Evropské konvence o lidských právech a základních svobodách. Před cestou do Štrasburku musí být vyčerpány všechny národní právní prostředky.

---

¹⁸ zákon 131/2002 S., § 1, odst. 2

¹⁹ http://www.guard7.cz/LEGISLATIVA/200_1992.htm

Na soud se může obrátit každý, kdo pokládá svá práva, zaručená Konvencí, za porušená. K těmto právům náleží například právo na život, zákaz mučení, právo na svobodu a bezpečnost, právo na poctivý/čestný/spravedlivý [právní] proces, právo na respektování soukromé a rodinné sféry, svoboda vyjadřování mínění, svoboda vyznání, svoboda shromažďování, atd. Tedy ty hodnoty a zásady, kterými se dnes vyznačují moderní pluralitní společnosti.

Tato práva, jako základní a minimální požadavky, nejen určují moderní ústavy a zákonodárství, ale jsou i základními konstruktivními prvky mírového uspořádání Evropy.²⁰

---

²⁰ <http://www.sv.cz/phprs-cz/view.php?cisloclanku=2004022903>

Závěr

Správní řízení je poměrně složitý systém, jehož úkolem je rozhodování o konkrétních věcech. Výsledkem je pak vydání správního rozhodnutí.

Tématem moji práce bylo přezkoumání rozhodnutí vydaných ve správním řízení. Snažil jsem se o určité zestručnění a o popis celé poměrně rozsáhlé tematiky. Moje práce by měla sloužit čtenáři jako základní orientace dané problematice.

V části první kapitoly jsem usoudil za nezbytné zmínit se o správním řízení, ačkoliv to nebylo přesně téma první kapitoly. Správní řízení jsem v této části zmínil především proto, že 1.ledna 2006 vstoupil v účinnost zákon 500/2004 Sb., správní řád. Druhým důvodem bylo uvést čtenáře, alespoň ve zkratce, do problematiky správního řízení.

Druhá kapitola je věnována opravným prostředkům řádným a mimořádným. Jedná se o instituty sloužící k přezkoumávání pravomocných a nepravomocných správních rozhodnutí. Pozornost se soustředí na odvolání, rozklad, obnovu řízení a přezkum mimo odvolací řízení. Rozklad a odvolání jsou opravné prostředky řádné a jejich uplatnění přichází v úvahu do té doby, než správní rozhodnutí nabude právní moci. Obnova řízení a přezkum mimo odvolací řízení jsou opravné prostředky mimořádné a jejich uplatnění přichází v úvahy proti rozhodnutím, která již nelze napadnout řádnými opravnými prostředky.

Zvláštní postavení mezi opravnými prostředky uplatňovanými ve správním řízení mají podání směřující k přezkoumání rozhodnutí správních orgánů soudem. Jedná se o mimořádný způsob při přezkoumání správního rozhodnutí, možný u většiny správních rozhodnutí. Jedná se o problematiku správního (za určitých podmínek - ústavního) soudnictví. Zároveň jsem v této kapitole považoval za nezbytné zmínit se o zákonu 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Další možností přezkoumání je veřejný ochránce práv, jež byl v naší zemi zaveden jako obdoba ve světě rozšířené instituce – ombudsman. Ochránce je nestranná, nezávislá osoba, která na základě stížností nebo z vlastní iniciativy a poměrně neformálně šetří namítanou protiprávnost nebo jiný pochybení v jednání veřejné správy.

Další možnosti přezkoumání rozhodnutí vydaných ve správním řízení souvisí především s mezinárodními dohodami a úmluvami, kterými je Česká republika vázána. Jedná se zejména Evropský soud pro lidská práva.

Seznam použité literatury

- Hendrych D., a kol. *Správní právo. Obecná část*, 5. vydání, Praha : C.H.Beck 2003. ISBN 80-7179-671-9
- Ondruš R. *Správní řád : komentář*, Praha : Linde 2003. ISBN 80-7201-371-8
- Mikule Vladimír, Sládeček Vladimír. *Zákon o ústavním soudu : komentář a judikatura k Ústavě ČR a Listině základních práv a svobod*, Praha : Eurolex Bohemia 2001. ISBN 80-86432-10-6
- Sládeček Vladimír; *Zákon o veřejném ochránci práv : komentář*; Praha : C.H. Beck, 2000. ISBN 80-7179-445-7

Zákony:

- zákon č. 71/1967Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů
- ústavní zákon č. 1/1993Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod vyhlášená pod č. 209/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 3449/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 192/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 131/2002 Sb., o kompetenčních konfliktech, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje:

- <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=477> (dostupné 18.1.2006)
- <http://tisk.juristic.cz/149119/tisk/old> (dostupné 20.1.2006)
- <http://spravni2.juristic.cz/62280/clanek/spravni1> (dostupné 18.1.2006)
- http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0447/pril_info.html (dostupné 12.2.2006)
- http://www.nssoud.cz/soucasne_soudnictvi.php (dostupné 5.2.2006)
- <http://www.podnikame.cz/zakony02/index.php3?co=Z2002150> (dostupné 5.2.2006)

<http://www.ekf.vsb.cz/kat/K119/PROCES.TXT> (dostupné 5.2.2006)

<http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132559> (dostupné 12.2.2006)

http://www.ped.muni.cz/wsocedu/virtual/pdf/Jurnik_SpravniSoudnictvi.pdf (dostupné 5.2.2006)

http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0447/pril_info.html#22 (dostupné 13.3.2006)

http://www.lesycr.cz/downloads/rozh_uohs.pdf (dostupné 20.2.2006)

http://www.sukl.cz/download/cs22reklamalp/rozhodnuti_ulozeni_pokuty_3929.pdf (dostupné 20.2.2006)

<http://www.concourt.cz/pages/pruvodce.html> (dostupné 13.3.2006)

<http://www.ochrance.cz/> (dostupné 14.4.2006)

<http://www.sv.cz/phprs-cz/view.php?cislocclanku=2004022903> (dostupné 14.4.2006)

<http://zpravy.centrum.cz/eu/clanek.phtml?id=256481> (dostupné 28.12.2005)

<http://www.ochrance.cz/ombudsman/obecne.php> (dostupné 14.4.2006)

<http://www.podnikame.cz/zakony02/index.php3?co=Z2002131> (dostupné 14.4.2006)

http://www.guard7.cz/LEGISLATIVA/200_1992.htm (dostupné 20.4.2006)

<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/osr/> (dostupné 17.4.2006)

Údaje pro knihovnickou databázi

Název	Přezkoumání rozhodnutí vydaných ve správním řízení
Autor	Ondřej Kružík
Obor	Ekonomicko-správní
Rok obhajoby	2006
Vedoucí práce	Mgr. Josef Sedláček
Anotace	Cílem práce by měl být především stručný přehled možností přezkoumání rozhodnutí vydaných ve správním řízení. Východiskem pro práci jsou především zákony týkající se této problematiky.
Klíčová slova	Správní řízení, přezkum, přezkoumání správního rozhodnutí, správní řád, správní soudnictví